

Kasvatusalan valintayhteistyöhankkeen (VAKAVA) kirjallinen koe

ma 7.5.2007

Kysymykset ja oikeat vastaukset

Hillilä, M. & Rähä, P. (toim.) 2007. Samalta viivalta – Kasvatusalan valintayhteistyöhankkeen (VAKAVA) kirjallisen kokeen aineisto 2007. Opetus 2000-sarja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kysymykset ja oikeat vastaukset

Tehtävissä 1–76 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

Merkitse rastilla, onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin.

Väite	Oikein	Väärin
1. Koulussa käytävä poliittinen keskustelu on kansalaisvaikuttamisen avainasia. (S)	x	
2. Jonkin asian määrittely tutkimusongelmaksi on jollaisenaan arvosidonnainen ratkaisu. (N)	x	
3. Tutkiva puhe edellyttää avointa keskustelua, jossa ongelmia analysoidaan ja selitysmalleja vertaillaan. (S)	x	
4. Hermeneuttinen asennoituminen tieteen mahdollisuuksiin korostaa todellisuuden tulkinnanvaraisuutta. (N)	x	
5. Ongelmaratkaisutekniikoiden tunteminen on välttämätöntä, jotta opettaja kykenee suunnittelemaan ongelmaperustaisen opintojakson. (P&P)		x
6. Rousseauin ajattelussa kehitysvaiheet etenevät iän mukaan: lapsen odotus, luonto, järki ja äly. (B)		x
7. Demokratia on kaventunut muun muassa puolueiden jäsenmäärien vähenemisen myötä. (S)	x	
8. Ihmisten taipumus pitää epätosia väitteitä joskus tosina asettaa totuuden korrespondenssiteorian kyseenalaiseksi.(P)		x

9. Rousseau'n ajattelun mukaan ihminen voi olla vapaa ja luonnollinen ilman yhteiskuntaa (B)	x	
10. Ongelmaperustaisen oppimisympäristön luomisessa kiinnitetään ensin huomiota oppijan motivaation herättämiseen. (P&P)		x
11. Tieteellinen realismi ei ole tiukan foundationalismin kannalla. (N)	x	
12. Episteemisen totuusteorian kehittyneimmässä muodossa yhdistyvät praktinen totuusteoria, totuuden konsensus-teoria sekä vastaavuusteoria. (P)		x
13. Projektimetodissa oppilaat käyttävät usein epäkriittistä keskustelustrategiaa. (S)	x	
14. Ruotsin nuoret keskustelevat politiikasta merkittävästi vähemmän kuin Suomen nuoret. (S)		x
15. Rousseau'n ajattelussa lapselle tulee taata tasapuoliset mahdollisuudet kasvaa tytöksi ja pojaksi. (B)		x
16. Kognitiivinen mallioppiminen noudattelee ideaa oppipojan ja mestarin välisestä koulutussuhteesta. (P&P)	x	
17. Kasvatustieteilijät ovat uskoneet, että konstruktivistisen oppimisteorian avulla voitaisiin muodostaa totuudellinen ja ajallisesti kestävä kasvatusteoria. (N)		x
18. Suomalaiset tarvitsevat tulevaisuudessa yhä keskusteluvampaa ja demokraattisempaa identiteettiä. (S)	x	
19. Rousseau'n ajattelussa seksuaalisuus on keskeisessä asemassa kasvatuksessa. (B)	x	
20. Ongelmaperustainen oppiminen on yksi kokemuksellisen oppimisen muoto. (P&P)	x	
21. Vaatimus siitä, että totuuden vastaavuusteoriasta pitäisi luopua, koska emme voi osoittaa havaintojen tarkasti vastaavan todellisuutta, on Puolimatkan mielestä kehäpäätelmä. (P)		x

22. Hiljaisella tiedolla tarkoitetaan yksilön sisäisen reflektion kautta saamaa tietoa. (S)		x
23. Kriittisen reflektion käsite liittyy oppimisen ennako-olettamusten tutkimiseen. (P&P)	x	
24. Kvalitatiivinen tutkimus menettää relevanssiaan, jos se ottaa käyttöön totuuden vastaavuusteorian. (P)		x
25. Totuuden koherenssiteoria antaa mahdollisuuden rakentaa suuren määrän ajatusjärjestelmiä, jotka ovat yksittäin tarkasteltuina kattavia ja yhdenmukaisia, mutta silti keskenään ristiriitaisia. (P)	x	
26. Tieteellisen realismin kannattajat korostavat tiedon dialektista kehitystä ja todellisuuden historiallis-materialistista luonnetta. (N)		x
27. Ongelmaperustaista koulutusstrategiaa sovellettiin ensimmäisen kerran tietotekniikan alalla. (P&P)		x
28. Suomen ruotsinkieliset nuoret keskustelevalt poliitikasta enemmän kuin suomenkieliset nuoret. (S)	x	
29. Ongelmaperustainen koulutusstrategia on 2000-luvun uusimpia koulutusinnovaatioita. (P&P)		x
30. Rousseauin ajattelussa oikein toteutettu kasvatust suojaa ihmistä negatiivisilta kokemuksilta. (B)		x
31. Ongelmaperustainen oppimisympäristö tukee kriittisen ajattelun kehittymistä silloin, kun opiskelijoilla on mahdollisuus luovaan ongelmanratkaisuun ja aitoon reflektioon. (P&P)	x	
32. Tieteellinen realismi hyväksyy ajatuksen objektiivisesta todellisuudesta. (N)	x	
33. Ongelmaperustaisen oppimisen kriteerinä on se, miten nopeasti opiskelijat ratkaisevat ammatillisesta käytännöstä nousevan ongelman. (P&P)		x

34. Kansainvälisen Nuori kansalainen -tutkimuksen mukaan suomalaisilla nuorilla on heikot yhteiskunnalliset tiedot. (S)		x
35. Praktisiin totuusteorioihin liittyy se ongelma, että käytännön hyötyä voidaan saavuttaa myös epätoisten käsitysten kautta. (P)	x	
36. Suomalaiset nuoret harrastavat paljon yhteiskunnallista toimintaa. (S)		x
37. Tieteellinen realismi on positivismista loogisen empirismin kautta kehittynyt tieteenfilosofia. (N)	x	
38. Rousseau'n ajattelussa lapsen ensimmäinen suhde maailmaan on itku. (B)	x	
39. Jälkipositivistinen kasvatustiede ei hyväksy tieteellisen realismin todellisuuskäsitystä. (N)		x
40. Postmoderni relativismi rajaa arvokysymykset tieteen ulkopuolelle. (N)		x
41. Rousseau'n ajattelussa perisyntioppi on syynä siihen, että kaikki huononee ihmisen käsissä. (B)		x
42. Situationaalisuutta korostavan näkemyksen mukaan oppiminen on aina erotettavissa oppimistilanteesta. (P&P)		x
43. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusoivaluksia on, että oppija suhteuttaa hänelle opetettuja asioita aikaisemmin oppimaansa. (N)	x	
44. Rousseau'n ajattelun mukaan yhteiskunta ja sen tavat saavat aikaan hyvän ihmisen. (B)		x
45. Kvalitatiivisen paradigman valtakaudella tutkijasta tuli tärkeä ”tutkimusinstrumentti”. (N)	x	
46. Kasvatustiede on järki- ja kokemukseräinen ihmissuhteiden ja yhteiskuntatutkimuksen alue. (N)	x	
47. Rousseau'n ajattelun mukaan tytöt tarvitsevat poikia enemmän kasvatuksen antamaan tukea. (B)		x

48. INUS-ehdon mukaan opetus ei ole oppimisen kannalta välttämätöntä, joskaan ei täysin turhaakaan. (N)	x	
49. Vanhan kansallisen identiteetin voimistuminen luo tilaa uudentalaiselle identiteetille. (S)		x
50. Rousseauin ajattelussa ihmiskunta voi kasvatuksen avulla päästä onneen. (B)		x
51. Vygotskyn mukaan yksilön ajattelu on irrallaan sosiaalisesta, kulttuurisesta ja historiallisesta ympäristöstä.(S)		x
52. Paradigmojen monipuolistuminen viime vuosikymmenten kasvatustieteessä on tarkoittanut ihmisen sekä ulkoisen että sisäisen todellisuuden tutkimista. (N)	x	
53. Keskustelu ei hyödytä korkeatasoiseen oppimiseen pyrittäessä. (S)		x
54. Tiede tarjoaa yksiselitteisen ja varman tietopohjan nykyaikaisen opettajan työlle. (N)		x
55. Ruotsinkielisten koulujen nuoret keskustelevat politiikasta merkitsevästi enemmän kodin ja ystäväpiirin kanssa kuin suomenkieliset nuoret. (S)	x	
56. Poliittinen keskustelu lisääntyy Suomessa siirryttäessä peruskoulun kahdeksannelta luokalta yhdeksännele. (S)	x	
57. Rousseauin ajattelussa yksityisyys, koti, perhe ja onni liittyvät toisiinsa. (B)	x	
58. Totuuden korrespondenssiteoria on episteeminen totuusteoria. (P)		x
59. 1970-luvulla opettajat vastustivat kouluneuvostoja siitä syystä, että ne eivät kehittäneet tarpeeksi koulun toimintaa.(S)	x	
60. Rousseauin ajattelussa tunne on perustavaa laatua oleva voima. (B)	x	

61. Ongelmaperustaisessa opiskelussa oppimisen lähtökohtana on ammatillisesta käytännöstä nouseva ongelma. (P&P)	x	
62. Yhteiskunnallisista asioista ja poliittisista kysymyksistä keskustelu lisää suomalaisen koulun objektiivisuutta. (S)		x
63. Rousseauin ajattelussa järki ja äly suojaavat ihmisen kasvua ja kehittymistä. (B)		x
64. Lause ”Totuus on järkipäisen hyväksyttävyyden ihannetapaus” kuvaa totuuden konsensusteorian perusajatusta. (P)	x	
65. Suomessa kouluneuvostojen synnyn mahdollisti aikanaan vasemmistoliike. (S)		x
66. Ongelmaperustaista oppimista tukevat skenaariotyyppiset ongelmat ja arvioinnin kytkeminen jokaiseen oppimissyklin vaiheeseen. (P&P)	x	
67. Puutteellisella keskustelukulttuurilla on ollut yhteys suomalaisten vähäiseen haluun olla mukana yhteiskunnallisessa toiminnassa. (S)	x	
68. Rousseauin ajattelun mukaan lapsen tulee havaita, milloin häntä pyritään ohjaamaan. (B)		x

69. Mikä tai mitkä seuraavista sisältyivät Nuutisen mukaan 1920-luvulla alkaneeseen kasvatustieteen ”tieteellistämiseen”?

Väite	Kyllä	Ei
a) Metafyysiset ainekset siivottiin pois kasvatustieteestä.	x	
b) Vanhan koulukunnan professorit pyrittiin saamaan eläkkeelle mahdollisimman nopeasti.		x
c) Ihanteeksi otettiin luonnontieteellinen tutkimus.	x	

d) Opetusopit otettiin jälleen tutkimuksen lähtökohdiksi.		x
e) Tutkimuksen hyvyyden mittarina alettiin pitää sen tarjoamaa käytännön hyötyä.		x
f) Reformipedagogiikan edustajien näkemykset nousivat tieteen keskiöön.		x
g) Tähdennettiin metodin keskeisyyttä tutkimuksen teossa.	x	
h) Luonnontieteistä erityisesti genetiikkaa alkoi näkyä kasvatustutkimuksen uutena sisältöalueena.		x
i) Pyrittiin empiirisesti pätevään ja ajallisesti kestävään tietovarastoon.	x	

70. Rousseau on todennut: ”Velvollisuutemme on olla inhimillisiä kaikille säädyille, kaikenikäisille, kaikille, kaikelle, mikä ei ole vierasta ihmiselle yleensä”. Mikä tai mitkä seuraavista vastaavat tulkintaa Rousseauin ajatuksesta? (B)

Väite	Kyllä	Ei
a) Emme tunne itseämme, luontoamme emmekä meissä vaikuttavaa perustaa.		x
b) Kaikki huononee ihmisen käsissä.		x
c) Järjen on valaistava sielun tunteita.		x
d) Lasta tulee kohdella lapsena ja aikuista aikuisena.	x	
e) Lapsen pitää asennoitua humanistisesti.	x	
f) Lapsen kasvatusta on sekä vapautta että manipulaatiota.	x	
g) Lapsen pitää saada elää lapsen elämää.	x	
h) Kasvattajan ei pidä suunnitella tapahtumia etukäteen.		x

71. Liittyvätkö seuraavat piirteet olennaisesti ongelma-perustaiseen oppimiseen? (P&P)

Väite	Kyllä	Ei
a) Arvioinnissa on tärkeää seurata, kuinka nopeasti opiskelijat pääsevät haluttuihin ratkaisuihin.		x
b) Tiedon nähdään rakentuvan monimutkaisista yhteyksistä ja verkostoista eikä yksittäisistä tiedon palasista.	x	
c) Ratkaisun tavoittelu on tärkeää, kun taas oppimiseen liittyvät prosessiongelmat eivät ole niin keskeisiä.		x
d) Ongelma-perustainen oppiminen on yhteistoiminnallista, mutta ohjaa myös itsenäiseen ja kriittiseen ajatteluun.	x	

72. Sisältyivätkö seuraavat luonnehdinnat Nuutisen mukaan 1970-luvulla alkaneeseen positivismin kritiikkiin?

Luonnehdinta	Kyllä	Ei
a) Tutkimusta leimasi subjektiivisuus.		x
b) Tutkimus oli neuvoton arvomuutosten edessä.	x	
c) Tutkimus oli liian kokonaisvaltaista eikä paljastanut detalleja.		x
d) Eläinkokeiden käytön seurauksena ihminen ja eläin rinnastettiin tutkimuskohteena.	x	
e) Tutkimus oli historiatonta.	x	
f) Tutkimus keskittyi liikaa ihmisen kognition tarkasteluun.		x
g) Tutkimuksen yhteiskuntakuva oli liian korostunut.		x
h) Tutkimus erikoistui liikaa sekä metodisesti että sisällöllisesti.	x	
i) Tutkijat istuivat ns. norsunluutorneissaan eivätkä kiinnostuneet käytännön ongelmista.		x

73. Peruskoulun kahdeksas luokka ryhtyy opiskelemaan kasvihuoneilmiötä. Liittyvätkö seuraavat työtavat tai luonnehdinnat ongelmaperustaiseen opiskeluun? (P&P)

Työtapa/Luonnehdinta	Kyllä	Ei
a) Työskentely etenee opettajajohtoisesti.		x
b) Ongelmaan on löydettävissä yksi oikea ratkaisu, joka on opettajan tiedossa.		x
c) Ongelman perusteellinen käsittely ryhmässä on yhtä tärkeää kuin yksiselitteiseen lopputulokseen pääseminen.	x	
d) Oppimisen arviointi keskittyy lopputulokseen ja sen oikeellisuuteen.		x
e) Annettu ongelma on moniselitteinen ja moneen oppiaineeseen liittyvä.	x	

74. Millä seuraavista Bady arvioi Rousseau'n Émile-teoksen merkitystä?

Luonnehdinta	Kyllä	Ei
a) Teos on kasvatustilosophian klassikko.	x	
b) Teos on lapsikeskeisyyden esikuva.		x
c) Teos on vapaan kasvatuksen esikuva.		x
d) Teoksessa tutkitaan yhteiskuntaa yksilössä.	x	
e) Teoksessa tutkitaan yksilöä yhteiskunnassa.	x	
f) Teoksessa yksilön ongelmat olivat keskeisempiä kuin yhteiskunnan.	x	
g) Teoksen ajatukset loivat perustaa romantiikan aikakaudelle.	x	

75. Liittyvätkö seuraavat väitteet oppimisen situationaalisuuteen? (P&P)

Väite	Kyllä	Ei
a) Oppilas jäljittelee opettajan toimintaa autenttisissa tilanteissa.	x	
b) Oppilaan aikaisemmat kokemukset ovat oppimisen lähtökohtana.		x
c) Oppiminen on erottamaton osa luonnollista ympäristöä.	x	
d) Oppiminen ei suju vain abstraktien käsitteiden kautta.	x	

76. Liittyvätkö seuraavat piirteet olennaisesti ongelma-perustaiseen oppimiseen? (P&P)

Väite	Kyllä	Ei
a) Yksilötasolla oppimisessa on olennaista kriittinen reflektio.	x	
b) Oppimisen lähtökohtana on asianomaisen tieteenalan teorioista nouseva ongelma.		x
c) Opetus organisoidaan tapahtuvaksi pääosin tuutorin ohjaamissa pienryhmissä.	x	
d) Kokemuksellinen oppiminen voidaan ottaa strategiseksi lähtökohdaksi suunniteltaessa opintojaksoja.	x	

Tehtävässä 77 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta -½ pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

77. Arvioi seuraavia Nuutisen artikkeliin perustuvia väitteitä. Rastita oikea vaihtoehto.

A. Oikein

B. Artikkelin perusteella ei voi sanoa, onko väite oikein vai väärin

C. Väärin

Väite	A	B	C
a) Kasvatustiede ei ole omaksunut käytännön tutkimusmenetelmiä kokemuseräisen tutkimuksen perinteestä.			x
b) 1900-luvun tieteenfilosofinen tutkimus on kasvatustieteessä johtanut tiedekäsityksen muuttumiseen.	x		
c) Kasvatustieteen tutkimissa ilmiöissä ei ole sellaisia yleisiä säännönmukaisuuksia, joita esimerkiksi fysikaalisissa ilmiöissä on.		x	
d) Kasvatustiede on enemmän kulttuuri- kuin yhteiskuntatiede.		x	
e) Suomalaisessa opettajankoulutuksessa didaktiikan rooli on korostunut suhteessa kasvatustieteen muihin osa-alueisiin.	x		
f) Nykyään kasvatustieteilijät kykenevät tieteellisesti osoittamaan, millaisia päämääriä koulukasvatuksella pitäisi yhteiskunnassamme olla.		x	
g) Kasvatustiede on nykyään aikaisempaa selkeämmin yhtä paradigmaa noudattava yhtenäistiede.			x

Tehtävissä 78–88 oikeasta vastauksesta + 1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Kussakin tehtävässä vain yksi oikea vaihtoehto.

78. Norjan kouluissa oppilaat kokivat keskusteluilmapiiirin merkitsevästi avoimemmaksi kuin oppilaat Suomen kouluissa. Miten Suutarinen selittää asian?

- a) Norjalla on erilainen historia kuin Suomella. (V)
- b) Norja ei kuulu Euroopan Unioniin. (V)
- c) Norjassa on erilainen opettajankoulutusmalli kuin Suomessa. (V)
- d) Suutarinen ei erittele syitä. (O)

79. Mikä seuraavista on totuusteoreettiseen ajatteluun liittyvä kehäpäätelmä? (P)

- a) Niissä totuuden käsite määritellään tosiasian käsitteen avulla. (V)
- b) Niissä totuuden ja ihanteellisen tiedollisen tilanteen käsitteet määritellään toistensa avulla. (O)
- c) Niissä totuuden käsite määritellään todistusaineiston käsitteen avulla. (V)
- d) Niissä yksimielisyyden käsite määritellään koherenssin käsitteen avulla. (V)

80. Mikä seuraavista on postmodernin relativismin tunnuspiirre? (N)

- a) Yhteiskunnan nopea hajoaminen alaryhmiin ja alakulttuureihin, joilla ei ole yhteisiä päämääriä. (O)
- b) Valistuksen perinteen merkityksen ja jatkuvuuden korostaminen. (V)
- c) Viittaaminen tietoteoreettiseen uskomukseen, jonka mukaan tieteellinen tieto on muuttumatonta. (V)
- d) Sosiaalisten instituutioiden yli ajan tapahtuvan säilymisen kuvaaminen. (V)

81. Suomen ruotsinkieliset eivät koe koulun yhteiskunnallisen opetuksen ilmapiiiriä yhtä avoimeksi kuin suomenkieliset. Miten Suutarinen selittää asian?

- a) Heitä on pienempi määrä. (V)
- b) He asuvat rajatuimmilla alueilla. (V)
- c) Yhteisöllisyys on heille merkityksellisempää. (V)
- d) Suutarisen artikkeli ei käsittele eron syytä. (O)

82. Mikäli Puolimatkan artikkelissaan esittämät väitteet hyväksytään, mikä seuraavista väitteistä meidän pitäisi myös hyväksyä?

- a) Ihmisen aikomuksia, tunteita tai muita hankalasti havaittavissa olevia asioita ei voi tieteellisesti tutkia. (V)
- b) Kaikessa empiirisessä tieteen tekemisessä pitäisi olla tärkeällä sijalla ajatus siitä, että teorioita tai hypoteeseja verrataan todellisuuteen. (O)
- c) Arvioitaessa jonkin tutkimustuloksen pätevyyttä ei tarvitse välittää siitä, ovatko tutkijat kyseessä olevasta tuloksesta yksimielisiä. (V)
- d) Vain todet teoriat ovat käytännössä hyödyllisiä. (V)

83. Pohjoismaalaiset nuoret eivät luota omaan poliittiseen tietoisuuteensa siinä määrin kuin Viron ja Venäjän nuoret. Miten Suutarinen selittää asian?

- a) Pohjoismainen hyvinvointivaltio huolehtii myös huonompiosaisista. (V)
- b) Viron ja Venäjän nuoret ovat tottuneet kriittisyyteen historiallisista syistä. (V)
- c) Suomen koululaitos onnistuu parhaiten taito- ja tietopainotteisessa opetuksessa. (O)
- d) Suutarisen artikkeli ei erittele ilmiön syytä. (V)

84. Mikä seuraavista vaihtoehdoista muodostaa sellaisen tieteen kognitiivisia päämääriä edustavan luettelon, jonka kaikki vaihtoehdot ovat oikeita? (N)

- a) Totuus, hengellisyys, intersubjektivisuus, yksinkertaisuus. (V)
- b) Totuus, informatiivisuus, teorialähtöisyys, selitysvaikutus. (O)
- c) Totuus, intersubjektivisuus, kanonisuus, ajallinen kestävyys. (V)
- d) Ajallinen kestävyys, transendentiaalisuus, tulkinnallisuus, informatiivisuus. (V)

85. Civic-tutkimuksen mukaan Suomen nuorille oli tyypillistä vähäinen yhteiskunnallinen toiminta. Miten Suutarinen selittää asian?

- a) Suomalaiset nuoret arvostavat enemmän kristillistä toimintaa. (V)
- b) Suomalaisia nuoria kiinnostavat enemmän internet-keskustelut kuin politiikka. (V)
- c) Suomen kouluissa käydään vähän poliittista keskustelua. (O)
- d) Suomen kouluissa on liikaa taide- ja taitoaineita. (V)

86. Mikä seuraavista on Puolimatkan artikkelissaan kuvaama totuusteoreettiseen keskusteluun liittyvä sekaannus?

- a) Totuuden merkitys ja totuuden kriteerit sekoitetaan toisiinsa. (O)
- b) Konsensusteoriaa pidetään episteemisenä totuusteorianana. (V)
- c) Episteemisen totuusteorian ajatellaan edellyttävän vastaavuusteoriaa. (V)
- d) Totuuden käsite sekoitetaan tietämisen käsitteeseen. (V)

87. Mikä seuraavista vaihtoehdoista on se ryhmä, jonka Nuutinen katsoo muodostavan kasvatustieteen viisi tärkeintä yhteistyötiedettä?

- a) Kansantaloustiede, perinnöllisyystiede, futurologia, hoitotiede, matematiikka. (V)
- b) Psykologia, historia, geriatria, sosiologia, ravitsemustiede. (V)
- c) Futurologia, psykologia, historia, sosiologia, filosofia. (O)
- d) Hallintotiede, tilastotiede, antropologia, perinnöllisyystiede, kansantaloustiede. (V)

88. Suomalaiset opettajat eivät pidä tärkeänä poliittiseen keskusteluun osallistumista. Miten Suutarinen selittää asian?

- a) Oppilaat eivät sitä halua. (V)
- b) Yhteiskunnallisen opetuksen asema opetussuunnitelmassa on vähäinen. (O)
- c) Opettajat pelkäävät konfliktia vanhempien kanssa. (V)
- d) Opettajat eivät saa poliittiseen keskusteluun koulutusta. (V)

Tehtävissä 89 – 92 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

89. Bardyn artikkelin mukaan Rousseauin ajattelutapa erosi joiltain osin ranskalaisen valistusfilosofien ajattelusta. Mitkä seuraavista väitteistä liittyvät
- A. Ranskalaiseen valistusajatteluun
 - B. Rousseauin ajatteluun

Väite	A	B
a) Synnytti uusia kommunikaatiomuotoja.	x	
b) Esitti toiveita maailman paremmasta ymmärtämisestä.	x	
c) Sekoitti erilaisia ajatteluperinteitä.		x
d) Korosti empiirisyyttä ja rationaalisuutta.	x	
e) Vieroksui järjen ylikorostamista.		x
f) Puolusti älyn ja tunteen vastakohtaisuutta.	x	
g) Hyväksyi romantiikan		x

90. Mitä yhteisiä piirteitä on Poikeloiden esittämässä ongelmaperustaisen oppimisen mallissa ja Suutarisen esittämässä kansalaisyhteiskunnan näkökulmassa? (P&P ja S)
- A. Piirre esiintyy molemmissa artikkeleissa
 - B. Ei esiinny kummassakaan artikkeleissa

Väite	A	B
a) Kognitiivisten konfliktien kokeminen		x
b) Yhteisöllinen ongelmanratkaisu	x	
c) Avoin keskustelukulttuuri	x	
d) Oppimisen arviointi		x
e) Oppimiseen liittyvien ennakkokäsitysten aktivointi		x
f) Oppimisen situationaalisuus	x	

91. Kumpaa periaatetta (A vai B) Rousseau'n Èmile teoksesta esitetyt väitteet edustavat? (B)

A. Ensin ihminen tulee kasvattaa itselleen eli ihmiseksi

B. Tämän jälkeen ihminen kasvatetaan liittymään muihin eli kansalaiseksi

Väite	A	B
a) Järjen tulee kehittyä täyteen mittaansa.		x
b) Pitää rakastaa itseään enemmän kuin muita.	x	
c) Olemassaoloa pitää suojella.	x	
d) Ei tule vaatia muilta mitään.		x
e) Omat tunteet ja halu ovat keskeisiä.	x	
f) Säälin ja kärsimyksen tunteet kuuluvat ihmisen kasvuun.		x
g) Rakkaus itseensä hakee tyydytystä toisen kustannuksella.		x

92. Ongelmaperustainen opiskelu alkaa yleensä esitetystä ongelmasta tai skenaariosta. Esimerkki ongelmasta (skenaariosta):

Hieman kärjistäen voidaan sanoa, että useiden nykypsykologien mukaan muisti ei niinkään ole sellainen perustavaa laatua oleva itsenäinen prosessi kuten perinteisesti oli ajateltu, vaan itse asiassa pikemminkin vain "havaitsemisen sivutuote". Siis jos jotain asiaa ei kyetä muistamaan, tämä voi olla osoitus siitä, ettei kyseistä sisältöä ole koskaan kunnolla havaittu. Niinpä perinteisessä kouluopetuksessa on tästä johtuen piirteitä, joissa ei riittävästi oteta huomioon tiedonkäsittelyjärjestelmän rakennetta ja toimintaa koskevaa uutta tietoa.

Mikäli yllä olevan tekstin pohjalta lähdetään toteuttamaan ongelmaperustaista opiskelua, minkälaiseen ajatteluun tai toimintaan teksti (skenaario) ohjaa? (P&P)

Väite	Oikein	Väärin
a) Käytännön ja teorian vuoropuheluun opiskelussa.	x	
b) Ongelmanratkaisutekniikoiden käyttöön.		x

c) Useiden ratkaisuvaihtoehtojen etsimiseen.	x	
d) Arvioimaan oppimista oikean ratkaisun perusteella.		x
e) Nopeaan ja tehokkaaseen oikean ratkaisun etsimiseen.		x

Tehtävissä 93 ja 94 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

93. Yhdistä seuraavat Puolimatkan väitteet ja niitä vastaavat totuuden määritelmät. (P)

- A. Totuuden vastaavuusteoria
- B. Totuuden koherenssiteoria
- C. Praktinen totuusteoria

Väite	A	B	C
a) Käsitös on tosi, jos se voidaan oikeuttaa tai perustella.			x
b) Käsittelee totuuden merkitystä.	x		
c) On luonteeltaan realistinen totuusteoria.	x		
d) Totuus on yhteensopivuutta tiedollisen järjestelmän kanssa.		x	

94. Seuraavassa on esitelty postmodernismin suuntauksia ja niiden edustajia. Yhdistä suuntauksat ja edustajat. (N)

- A. Heidegger, Gadamer, Habermas, Ricoeur ja Taylor
- B. Derrida, Foucault ja Lyotard
- C. Kuhn, Lakatos ja Feyerabend

Suuntaus	A	B	C
a) Suuntauksen mukaan jokainen luo oman todellisuutensa eikä tieteellä ole mitään mahdollisuutta löytää yleispätevää kriteeriä, jonka turvin voitaisiin määritellä, miten oikeita tai vääriä nämä todellisuudet ovat.		x	

b) Suuntaus korostaa traditioiden merkitystä, eli tiedettä tehdään aina jonkin tutkimusperinteen antamassa viitekehyyksessä. Tieteen ja totuuden kriteerit johdetaan tradition pohjalta.			x
c) Suuntaus korostaa todellisuuden tulkinnanvaraisuutta eli on relativistinen. Tulkinnat voivat kehittyä tutkijoiden ja tutkimustraditioiden välisessä dialogissa.	x		

Tehtävissä 95–97 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

95. Yhdistä seuraavat käsitteet ja väittämät. (P&P)

- A. Transformaatio
- B. Transmissio
- C. Transaktio
- D. Jokin muu

Väite	A	B	C	D
a) Käsite kuvaa modernin aikakauden mekanistista ja luonnontieteellistä ajattelua.		x		
b) Oppimisen avulla pyritään muuttamaan vallitsevia oletuksia kriittisen tiedonhankinnan ja kommunikaation kautta.	x			
c) Oppiminen on tiedon siirtämistä.		x		
d) Tieto on kontekstisidonnaista.			x	
e) Keskeistä on oppijan motivaation herättäminen.				x
f) Tärkeintä on oppijan itsetunnon kehittäminen.				x
g) Oppiminen nähdään tiedon konstruointina, vuorovaikutuksena ja sidoksissa kontekstiinsa.			x	
h) Kriittisyys oppimisessa on luonteeltaan kehittyvää ja muuntuu merkitysperspektiivejä muuntavaksi.	x			

96. Yhdistä alla kuvatut tapaukset sellaiseen totuusteoriaan, jota tapauksessa kuvattu ajattelu parhaiten ilmentää. (P)

- A. Totuuden vastaavuusteoria
- B. Totuuden koherenssiteoria
- C. Praktinen totuusteoria
- D. Totuuden yksimielisyysteoria

Väite	A	B	C	D
a) Tutkijat halusivat testata oletusta, jonka mukaan älykkyydosamäärä (ÄO) on yhteydessä opintomenestykseen yliopistoissa siten, että mitä korkeampi ÄO, sitä parempi opintomenestys. Tutkimusta varten suomalaisten yliopisto-opiskelijoiden joukosta poimittiin 500 opiskelijan otos. Heidän älykkyydosamääränsä mitattiin älykkyydestin avulla ja yliopistojen rekistereistä selvitettiin heidän arvosanansa. Aineiston analyysissä havaittiin, että älykkyydestin tulokset eivät ole juuri ollenkaan yhteydessä arvosanoihin, joten tutkijat päättelivät, että lähtökohtana ollut oletus on virheellinen.	x			
b) Eräällä opettajalla oli vaikeuksia saada kurssinsa opiskelijoita motivoitumaan opiskeluun. Hän päätti kokeilla kirjallisuudesta löytämiään keinoja motiivoida opiskelijoita. Näitä keinoja olivat opiskelijoiden ottaminen mukaan kurssin suunnittelutyöhön ja usein toistuvat kahdenväliset ohjauskeskustelut opiskelijoiden kanssa. Koska nämä keinot näyttivät tehoavan, opettaja julkaisi kokemuksistaan myöhemmin lyhyen artikkelin. Siinä hän totesi, ettei tiedä vielääkään, mistä kurssilaisten motivaatio-ongelmat johtuivat tai miksi hänen käyttämänsä keinot tuottivat tulosta, mutta koska näiden keinojen avulla saatiin poistettua opiskelua häirinneet motivaatio-ongelmat, keinojen taustalla olevien teorioiden täytyy olla ainakin osittain tosia.			x	

c) Eräs tutkija eritteli kriittisesti sellaista ihmisen oppimiseen liittyvää tutkimusta, jossa ihmisen aivojen toiminta rinnastetaan tietokoneen toimintaan. Hän päätyi siihen johtopäätökseen, että teorit, joiden mukaan aivoihin tallennetaan aistinelimien välityksellä dataa, jota aivojen eri osat prosessoivat, ovat virheellisiä. Ne nimittäin eivät sovi ollenkaan yhteen sen kanssa, mitä tiedämme aivojen, erityisesti hermosolujen synapsien fysiologisesta rakenteesta.		x		

97. Seuraavat tulkinnat perustuvat sekä Suutarisen artikkeliin että seuraavaan taulukkoon. Merkitse kunkin tulkinnan kohdalle, minkä maan nuoreen puhe parhaiten sopii.

Taulukko 2. Keskusteluilmapiirin avoimuus koulun yhteiskunnallisessa opetuksessa (IEA/Civics 14-vuotiaat/1999)

	1 Oppilaat tuntevat voivansa tunneilla olla avoimesti eri mieltä opettajien kanssa poliittisista ja yhteiskunnallisista asioista.	2 Oppilaita kannustetaan muodostamaan asioista omat mielipiteensä	3 Opettajat arvostavat mielipiteitämme ja rohkaisevat meitä esittämään niitä tunneilla	4 Oppilaat tuntevat voivansa sanoa vapaasti mielipiteensä tunneilla, vaikka suurin osa muista oppilaista olisikin eri mieltä	5 Opettajat rohkaisevat meitä keskustelemaan sellaisista poliittisista tai yhteiskunnallisista asioista, joista ihmisillä on erilaisia näkemyksiä	6 Opetuksessaan opettajat käsittelevät asioita monista eri näkökulmista	7 Oppilaat tuovat tunneilla esiin pohdittaviksi ajankohtaisia poliittikan tapahtumia
Kaikki	2,86	3,08	3,06	3,11	2,56	2,92	2,41
Suomi	3,21	3,10	2,97	3,01	2,49	2,87	2,19
Suomi suomenk.	3,21	3,12	2,98	3,02	2,51	2,87	2,19
Suomi Ruotsink	3,19	3,04	2,85	2,93	2,31	2,72	2,17
Ruotsi	3,07	3,14	3,24	3,10	2,68	2,89	2,35
Norja	3,38	3,28	3,04	3,39	2,69	2,92	2,65
Tanska	3,07	2,88	3,01	3,01	2,68	2,83	2,45
Viro	2,83	2,96	2,92	3,17	2,37	2,86	2,10
Venäjä	2,73	2,87	3,22	3,20	2,74	3,13	2,50

- A. Ruotsi
- B. Suomi
- C. Viro
- D. Venäjä

Tulkinta	A	B	C	D
a) ”Meillä opettaja kannustaa muodostamaan mielipiteitä politiikasta ja arvostaa niitä.”	x			
b) ”Meillä taas opettaja kyllä kannustaa esittämään mielipiteitä, mutta ei arvosta niitä.”		x		
c) ”Meillä ei kannusteta esittämään mielipiteitä eikä arvosteta niitä.”			x	
d) ”Opettaja ei kyllä kannusta esittämään mielipiteitä, mutta tuntuu arvostavan niitä.”				x

Tehtävissä 98–99 oikeasta vastauksesta + 1 pistettä, väärästä vastauksesta – 0,25 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

98. Valintakoeaineistossa käsitellään muutosta. Yhdistä seuraavat muutosajatuksukset niitä esittäneisiin kirjoittajiin tai ajattelijoihin. Kussakin osatehtävässä on vain yksi oikea vaihtoehto.

- A. Poikela & Poikela
- B. Suutarinen
- C. Puolimatka
- D. Bardy
- E. Nuutinen

Muutosajatus	A	B	C	D	E
a) Kasvatus mahdollistaa yhteiskunnan muutoksen.				x	
b) Koulussa pitäisi olla enemmän asennekasvatusta.		x			
c) Laadullinen tutkimus menettää relevanssiaan, jos siinä ei edes yritetä selvittää, miten asiat todellisuudessa ovat.			x		

d) Transmissiosta pitäisi siirtyä kohti transformaatiota.	x				
e) Oppimisen tutkimuksen pitäisi saada keskeinen asema kasvatustieteessä.					x

99. Yhdistä seuraavat väitteet ja niitä vastaavat tieteelliset suuntaukset. (P + N)

- A. Praktinen totuusteoria
- B. Foundationalismi
- C. Postmoderni relativismi
- D. Totuuden vastaavuusteoria
- E. Tieteellinen realismi

Väite	A	B	C	D	E
a) Tieteelle voidaan osoittaa kestävä perusta.		x			
b) Jokainen luo oman totuutensa ja todellisuutensa, eikä ole mitään yleispäteviä kriteerejä, joiden nojalla voitaisiin sanoa, miten oikeita nämä todellisuudet ovat.			x		
c) Totuus voidaan määritellä väitteiden ja todellisuuden yhteensopivuudeksi.				x	
d) Tosien käsitysten avulla voidaan puuttua todellisuuteen siten, että saadaan poistettua jokin häiriö tai ongelma.	x				
e) Objekttiivinen todellisuus ei ole välittömästi havaittavissa, mutta se on kuitenkin tieteen lähestyttävissä.					x